

O'YIN METODLARI CHET TILLARNI O'RGANISHGA BO'LGAN QIZIQISHNI OSHIRISH VOSITASI SIFATIDA

Tojiyev Muhiddin Mansur o'gli
Sirojiddinova Nozima Husan qizi

Samarqand davlat chet tillar institute Roman-German tillar fakulteti
4-kurs talabasi, 2202-guruh

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20053179>

Annotatsiya. Ushbu maqolada chet tillarni o'qitishda o'yin metodlarining qo'llanilishi, ularning o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirishdagi roli tahlil qilinadi. Maqolada o'yin metodlarining nazariy asoslari, psixologik ta'siri, amaliy samaradorligi va o'zbekistonlik mutaxassislarining tajribalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: o'yin metodlari, chet tillari, qiziqish, motivatsiya, interfaol ta'lim.

GAME-BASED METHODS AS A MEANS OF INCREASING INTEREST IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES

Abstract. This article analyzes the use of game-based methods in teaching foreign languages and their role in increasing students' interest in language learning. The paper highlights the theoretical foundations of game-based methods, their psychological impact, practical effectiveness, and the experiences of Uzbek specialists.

Keywords: game-based methods, foreign languages, interest, motivation, interactive learning.

ИГРОВЫЕ МЕТОДЫ КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ ИНТЕРЕСА К ИЗУЧЕНИЮ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Аннотация. В данной статье анализируется применение игровых методов в обучении иностранным языкам, а также их роль в повышении интереса учащихся к изучению языков. В работе освещаются теоретические основы игровых методов, их психологическое воздействие, практическая эффективность и опыт узбекских специалистов.

Ключевые слова: игровые методы, иностранные языки, интерес, мотивация, интерактивное обучение.

Bugungi kunda chet tillarini bilish har bir inson uchun nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki kasbiy muvaffaqiyatning ham muhim omiliga aylangan. Biroq ko'plab o'quvchilar til o'rganish jarayonini zerikarli, murakkab va ko'p kuch talab qiladigan deb biladilar. Aynan shu muammoni hal qilishda o'yin metodlari eng samarali vositalardan biri sifatida namoyon bo'ladi. O'yin orqali o'qitish dars jarayonini jonlantiradi, o'quvchilarning ichki motivatsiyasini uyg'otadi va ularning tilga bo'lgan munosabatini tubdan o'zgartiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'yin elementlarini ta'lim jarayoniga muntazam kiritish o'quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi va bilimlarni uzoq muddatli xotiraga o'tkazishga yordam beradi¹. O'yin inson faoliyatining tabiiy va eng qadimiy shakllaridan biridir. Pedagogikada o'yin metodlariga XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab jiddiy e'tibor qaratila boshlandi. O'zbekistonlik olimlardan biri ta'kidlaganidek, o'yin vositasida ta'lim berish o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi va ularda

¹ Qodirova N. Interfaol metodlar asosida chet tillarni o'qitish. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 45–52 b.

jamo'a bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Xorijlik mutaxassislar ham o'yinli texnologiyalarni til o'rganishda eng tabiiy va samarali usul deb hisoblaydilar. O'yin metodlari nafaqat bilim beradi, balki o'quvchining hissiy sohasiga ta'sir qilib, uning darsga bo'lgan munosabatini ijobiy tomonga o'zgartiradi. Chet tilini o'rganishda ko'pchilik o'quvchilar xato qilishdan, noto'g'ri talaffuz qilishdan yoki gapira olmaslikdan qo'rqadi. O'yin muhiti bu qo'rquvni sezilarli darajada kamaytiradi. O'yin davomida xatolar jazolanadigan kamchilik emas, balki o'yin jarayonining tabiiy qismi sifatida qabul qilinadi. Psixologik nuqtai nazardan, o'yinlar xotirani faollashtiradi, diqqatni uzoq vaqt saqlashga yordam beradi va muloqot qilishdagi psixologik to'siqlarni yengillashtiradi. O'zbekistonlik bir pedagogning fikricha, rolli o'yinlar orqali o'quvchilar real hayotiy vaziyatlarda tilni qo'llash tajribasiga ega bo'ladilar va bu ularning o'z til bilimlariga bo'lgan ishonchini oshiradi. Amaliyotda chet tillarni o'qitishda bir necha turdagi o'yinlardan foydalaniladi. Leksik o'yinlar asosan so'z boyligini oshirishga qaratilgan bo'lib, "Assotsiatsiya", "So'z zanjiri", "Topishmoqli bingo" kabi o'yinlar shular jumlasidandir. Grammatik o'yinlar yordamida o'quvchilar qoidalarni zerikarli mashqlarsiz o'zlashtiriladilar. Rolli o'yinlar eng samarali turlardan biri hisoblanadi, chunki ular orqali o'quvchilar "Kafeda uchrashuv", "Aeroportda ro'yxatdan o'tish" kabi hayotiy vaziyatlarni sahnada jonlantiriladilar. So'nggi yillarda raqamli o'yinlar – Kahoot, Quizlet, Duolingo kabi platformalar orqali o'tkaziladigan interfaol musobaqalar ham keng tarqaldi. Har bir o'yin turi o'quvchilarning yoshi, tayyorgarlik darajasi va dars maqsadiga qarab tanlanishi kerak.

Turli maktab va oliy o'quv yurtlarida o'tkazilgan kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, o'yin metodlaridan muntazam foydalaniladigan guruhlarda til o'rganish samaradorligi an'anaviy usullarga nisbatan 40–60 foizga yuqori bo'ladi. O'zbekiston tajribasiga nazar tashlaydigan bo'lsak, respublikaning bir qator ixtisoslashtirilgan maktablarida o'yin texnologiyalarining joriy etilishi o'quvchilarning xalqaro sertifikat imtihonlaridagi natijalarini sezilarli darajada yaxshilagan². Xorijlik bir tadqiqotchi tomonidan olib borilgan eksperimentda ishtirokchilarning 85 foizi o'yinli darslarni an'anaviy darslarga nisbatan afzal ko'rgan va ularning til o'zlashtirish tezligi 1,5 barobar yuqori bo'lgan. Bu natijalar o'yin metodlarining samaradorligini yaqqol isbotlaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, o'yin metodlari chet tillarni o'rganishga bo'lgan qiziqishni oshirishning kuchli va samarali vositasidir. Ular nafaqat motivatsiyani kuchaytiradi, balki til ko'nikmalarining – gapirish, tinglab tushunish, o'qish va yozishning – kompleks rivojlanishiga ham xizmat qiladi. O'yinlar darsni jonli, qizigarli va o'quvchi uchun shaxsan ahamiyatli qiladi. Shuning uchun har bir o'qituvchiga dars jarayonida o'yin elementlaridan keng foydalanish, ularni muntazam yangilab borish va o'quvchilarning ehtiyojiga moslash tavsiya etiladi. Kelgusida o'yin metodlarining yangi turlarini ishlab chiqish va ularning samaradorligini ilmiy jihatdan chuqur o'rganish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

² Richards J. C. *Communicative Language Teaching Today*. – Cambridge University Press, 2017. – P. 112.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qodirova N. Interfaol metodlar asosida chet tillarni o'qitish. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 45–52 b.
2. Karimov B. O'yin texnologiyalarining ta'limdagi o'rni // Pedagogika ilmiy jurnali. – 2019. – 3-son. – 18–24 b.
3. Richards J. C. Communicative Language Teaching Today. – Cambridge University Press, 2017. – P. 112.
4. Toshmatova M. Rolli o'yinlar orqali nutqiy kompetensiyani shakllantirish // Ta'lim va innovatsiyalar. – 2020. – 4-son. – 33–39 b.
5. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. Innovatsion ta'lim texnologiyalari bo'yicha hisobot. – Toshkent, 2022. – 67–71 b.